

PROCEDURA MONITOROWANIA REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ W ZESPOLE SZKÓŁ PUBLICZNYCH W ŁĘKNICY

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie MEN z 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (dz. U. z 2012r. , poz. 752)
- Rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowanie przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012r., poz. 977)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 803)
- Rozporządzenie MEN z 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012 r. poz 204)

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest określenie sposobu, czynności i techniki dokumentowania czynności dyrektora w zakresie nadzoru nad realizacją podstaw programowych z poszczególnych edukacji przedmiotowych.

2. Zakres procedury

Procedura swym zakresem obejmuje dyrektora zespołu szkół, wicedyrektorów oraz wszystkich nauczycieli zatrudnionych w Zespole Szkół Publicznych w Łęknicy

3.Unormowania prawne

Ilekcioć mowa jest o :

-podstawa programowa – należy przez to rozumieć. obowiązkowe, na danym etapie kształcenia, zestawy celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych,

- karta realizacji podstawy programowej – należy przez to rozumieć załącznik nr 1 do procedury.

4.Tryb postępowania

1. Każdy nauczyciel, w terminie do 15 września roku szkolnego składa dyrektorowi szkoły pisemne opracowanie rozkładu materiału nauczania/planu wynikowego w poszczególnych klasach.
2. Pisemne opracowania, o którym mowa w pkt. 1, mają być uzgodnione z
- 3.Monitorowanie realizacji podstawy programowej poszczególnych edukacji przedmiotowych odbywa się poprzez:

- a) systematyczne prowadzenie przez nauczycieli Karty realizacji podstawy programowej, zakładanych dla poszczególnych oddziałów, której treść stanowi załącznik nr 2 do procedury,
  - b) analizę składanych oświadczeń nauczycieli o stopniu realizacji podstawy programowej – załącznik nr 3
  - c) doraźne i planowane kontrole dyrektora dziennika elektronicznego,
  - d) obserwację zajęć prowadzonych przez nauczycieli,
  - e) przeprowadzanie wewnętrznych sprawdzianów wiedzy i umiejętności uczniów,
  - f) analizę okresowych sprawozdań nauczycieli,
  - g) prowadzenie po każdym półroczu w cyklu kształcenia Kart monitorowania realizacji ramowych planów nauczania – załącznik nr 4
2. Nauczyciel prowadzi Karty realizacji podstawy programowej dla każdego oddziału na cykl kształcenia.
  3. W przypadku zmiany nauczyciela danego przedmiotu w kolejnych latach szkolnych wszelkie zapisy dotyczące realizacji podstawy programowej wnoszone są na dokumencie pierwotnym.
  4. Karty realizacji podstawy programowej są własnością szkoły i podlegają kontroli.
  5. Karty realizacji podstawy programowej nauczyciele wypełniają na bieżąco.
  6. Na zakończenie roku szkolnego nauczyciel przekazuje Karty realizacji podstawy programowej wicedyrektorowi zespołu szkół. Karty przechowuje się wraz z dokumentacją pedagogiczną danego oddziału. W kolejnym roku szkolnym nauczyciel odbiera kartę celem jej uzupełnienia. Karta realizacji podstawy programowej nie jest dokumentem podlegającym archiwizacji.
  7. W terminie do 15 stycznia i 15 czerwca każdego roku szkolnego, nauczyciel składa dyrektorowi szkoły pisemne sprawozdanie o stopniu i zakresie realizacji podstawy programowej.
  8. W przypadku jakichkolwiek trudności z realizacją podstawy programowej nauczyciel jest zobowiązany zgłaszać je dyrektorowi szkoły wraz z propozycją weryfikacji rozkładu materiału, która zapewni zrealizowanie koniecznych treści w cyklu kształcenia.

5. Dokumenty związane

Załącznik 2 – Karta realizacji podstawy programowej

Załącznik 3 – Wzór oświadczenia nauczyciela o stopniu realizacji podstawy programowej

Załącznik 4 – Karta monitorowania ramowych planów nauczania

plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni; posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak: kształt, barwa, faktura;										
2) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;										
3) wykonuje proste rekwizyty (np. lalkę, pacynkę) i wykorzystuje je w małych formach teatralnych; tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka;										
4) rozpoznaje wybrane dziedziny sztuki: architekturę (także architekturę zieleni), malarstwo, rzeźbę, grafikę; wypowiada się na ich temat.										

5. Edukacja społeczna.

Wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami i dorosłymi.

Uczeń kończący klasę I:

1) potrafi odróżnić, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi; wie, że warto być odważnym, mądrym i pomagać potrzebującym; wie, że nie należy kłamać lub zatajać prawdy;										
2) współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych; przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych, grzecznie zwraca się do innych w szkole, w domu i na ulicy;										
3) wie, co wynika z przynależności do rodziny, jakie są relacje między najbliższymi, wywiązuje się z powinności wobec nich;										
4) ma rozeznanie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowuje swe oczekiwania do realiów ekonomicznych rodziny;										
5) zna zagrożenia ze strony ludzi; wie, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc;										
Treści nauczania	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
6) wie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego;										
7) potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, czym zajmuje się np. policjant, strażak, lekarz, weterynarz; wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc;										
8) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy), rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej.										

6. Edukacja przyrodnicza.

Wychowanie do rozumienia i poszanowania przyrody ożywionej i nieożywionej.

Uczeń kończący klasę I:

1) w zakresie rozumienia i poszanowania świata roślin i zwierząt:

rozpoznaje podstawowe formy muzyczne – AB, ABA (wskazuje ruchem lub gestem ich kolejne części);	druga											
	trzeci a											
2)w zakresie tworzenia muzyki:												
a)tworzy proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów oraz improwizacje ruchowe do muzyki,	druga											
	trzeci a											
b)improwizuje głosem i na instrumentach według ustalonych zasad,	druga											
	trzeci a											
c)wykonuje proste utwory, interpretuje je zgodnie z ich rodzajem i funkcją.	druga											
	trzeci a											

Edukacja plastyczna

Uczeń kończący klasę III:

Treści nauczania	Klasa	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
1)w zakresie percepcji sztuki:												
a)określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i z tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym; uczestniczy w życiu kulturalnym tych środowisk, wie o istnieniu placówek kultury działających na ich rzecz,	druga											
	trzeci a											
b)korzysta z przekazów medialnych; stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej (zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora);	druga											
	trzeci a											
2)w zakresie ekspresji przez sztukę:												
a)podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa, faktura w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne),	druga											
	trzeci a											
b)realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym (stosując określone narzędzia i wytwory przekazów medialnych);	druga											
	trzeci a											
3)w zakresie recepcji sztuki:												
a)rozdziela takie dziedziny działalności twórczej człowieka jak: architektura, sztuki plastyczne oraz inne określone dyscypliny sztuki (fotografia, film) i przekazy medialne (telewizja, Internet), a także rzemiosło artystyczne i sztuka ludowa,	druga											
	trzeci a											
b)rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury; opisuje ich cechy charakterystyczne (posługując się elementarnymi terminami właściwymi dla tych dziedzin działalności twórczej).	druga											
	trzeci a											

Edukacja społeczna

Uczeń kończący klasę III:

Treści nauczania	Klasa	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
------------------	-------	----	---	----	-----	---	----	-----	----	---	----

---

KARTA MONITOROWANIA PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

**w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Bohaterów X Sudeckiej Dywizji
Piechoty w Lwówku Śląskim
ucznia kończącego drugi etap edukacji.**

Etap edukacji	szkoła podstawowa – II etap
Klasa	
Rok szkolny	

Treści nauczania	Numer tematu zajęć wpisanego do dziennika lekcyjnego
Język polski	
I. Czytanie i słuchanie:	
Sprawnie czyta teksty głośno i cicho	
Określa temat i główną myśl tekstu	
Identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi (autora, narratora, czytelnika, słuchacza)	
Rozpoznaje formy gatunkowe (życzenia, ogłoszenie, przepis)	
Odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych	
Wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio	
Wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz)	
Dostrzega relacje między częściami składowymi wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity)	
Korzysta z informacji zawartych w encyklopedii, słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych	
Rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot, orzeczenie, określenia)	
Rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone, równoważniki zdań	
Rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, przyimek, spójnik) i wskazuje różnice między nimi	
Rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, czasów i rodzajów gramatycznych - rozumie ich funkcje w wypowiedzi	
Rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała)	
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	
Nazywa swoje reakcje czytelnicze	
Odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości	
Odróżnia realizm od fantastyki	

Rozpoznaje w tekście literackim: przenośnię, epitet, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich rolę	
Rozpoznaje w tekście literackim: wers, zwrotkę(strofę), rym, refren, rytm	
Charakteryzuje i ocenia bohaterów	
Identyfikuje: opowiadanie, baśń, komiks, przysłowie	
Odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym	
Samodzielnie formułuje przesłanie baśni	
Odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa w odniesieniu do baśni	
III. Tworzenie wypowiedzi	
Tworzy spójne teksty na tematy poruszane na zajęciach- związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury.	
Dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej	
Formułuje pytania do tekstu	
Świadomie posługuje się różnymi formami językowymi oraz (w wypowiedzi ustnej) mimiką, gestykulacją, postawą ciała	
Tworzy wypowiedzi pisemne w następujących gatunkowych: opowiadania, opis postaci, przedmiotu, miejsca (krajobrazu), prostą notatkę, list prywatny, kartkę z pozdrowieniami	
Stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny zgodny z wymogami danej formy gatunkowej	
Sporządza plan odwrotny wypowiedzi	
Uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je	
Czytając głośno, wyraziście, przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację	
Recytuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, podejmują próbę ich głosowej interpretacji	
Rozróżnia i poprawnie zapisuje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	
Przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także w równoważniki zdań i odwrotnie	
Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	
Poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki i używa ich we właściwych kontekstach	
Pisze poprawnie pod względem ortograficznym- zna zasady pisowni: rz, ż, ó, u, h, ch, nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami, nazw własnych i pospolitych	
Zna różnice w wymowie i piśmie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, ustnych i nosowych, twardych i miękkich	
Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, znaku wykrzyknika	
Operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych-dom, rodzina, szkoła, nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne	
Czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	

Historia i społeczeństwo

**1. Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym.
Uczeń:**

1) wyjaśnia, w czym wyraża się odmiennosc i niepowtarzalność każdego człowieka;	
2) podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania;	
3) wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny;	
4) wyraża opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych;	
5) charakteryzuje społeczność szkolną, z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków;	
6) podaje przykłady działań samorządu uczniowskiego w swojej szkole;	
7) tłumaczy, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe;	
8) wyjaśnia, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja;	
9) podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania.	
2. „Mała Ojczyzna”. Uczeń:	
1) opisuje swoją „małą Ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze;	
2) zbiera informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej Ojczyzny”;	
3) wskazuje na planie miejscowości, siedzibę władz lokalnych i na przykładach omawia zakres działań oraz sposoby powoływania władz.	
3. Ojczyzna. Uczeń:	
1) wymienia i tłumaczy znaczenie najważniejszych Świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej;	
2) wskazuje na mapie i opisuje główne regiony Polski;	
3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce i na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje oraz wymienia miejsca największych skupisk Polaków na świecie.	
4. Państwo. Uczeń:	
1) wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja;	
3) podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej;	
4) omawia wybrane prawa dziecka i podaje, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane.	
5. Społeczeństwo. Uczeń:	
1) wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział;	
2) opisuje różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie;	
3) podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu).	
6. Historia jako dzieje. Uczeń:	
1) odróżnia historię rozumianą jako dzieje, przeszłość od historii rozumianej jako opis dziejów przeszłości;	
2) wyjaśnia, na czym polega praca historyka	
3) podaje przykłady różnych źródeł historycznych i wyjaśnia, dlaczego należy je chronić.	
7. Fundamenty Europy. Uczeń:	
1) wyjaśnia znaczenie wynalazku pisma dla wspólnoty ludzkiej;	
2) opisuje życie w Atenach peryklejskich, używając pojęć: teatr, filozofia, bogowie olimpijscy (Zeus, Atena, Apollo), mity (Herakles, Odyseusz), olimpiada;	
3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając pojęć i terminów: prawo rzymskie, drogi, wodociągi;	

4) opisuje narodziny chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianie w czasach starożytnych.	
Język niemiecki	
1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych: leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:	
1) człowiek (dane personalne, wygląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania)	
2) dom (miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia)	
3) szkoła (przedmioty nauczania, przybory szkolne)	
4) praca (popularne zawody)	
5) życie rodzinne i towarzyskie (członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego)	
6) żywienie (artykuły spożywcze, posiłki)	
7) zakupy i usługi (rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie)	
8) podróżowanie i turystyka (środki transportu, kierunki świata)	
9) kultura (święta, obrzędy)	
10) sport (popularne dyscypliny sportu, sprzęt sportowy)	
11) zdrowie (samopoczucie, higiena codzienna)	
12) świat przyrody (pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz)	
2. Uczeń rozumie wypowiedzi ze słuchu:	
1) reaguje na polecenia	
2) rozumie znaczenie zwrotów dnia codziennego adresowanych do ucznia	
3) rozumie ogólny sens prostego tekstu	
4) wyszukuje proste informacje szczegółowe w tekście słuchanym	
5) rozumie intencje rozmówców (np. podawanie informacji, wyrażanie prośby, zgody lub braku zgody, żartowanie)	
6) rozpoznaje rodzaje sytuacji komunikacyjnych (np. u lekarza, w sklepie, na dworcu, w szkole)	
3. Uczeń rozumie krótkie, proste, kilkudzaniowe wypowiedzi pisemne:	
1) rozumie ogólny sens tekstu;	
2) wyszukuje proste informacje szczegółowe w tekście	
3) rozpoznaje różne rodzaje tekstów, np. list prywatny, e-mail, SMS, opowiadanie, zaproszenie, kartka pocztowa	
4. Uczeń tworzy kilkudzaniowe wypowiedzi ustne według wzoru:	
1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca	
2) opowiada o czynnościach życia codziennego	
3) przedstawia swoje upodobania i uczucia.	
5. Uczeń tworzy kilkudzaniowe wypowiedzi pisemne według wzoru:	
1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca;	
2) opisuje czynności dnia codziennego	
3) przedstawia swoje upodobania i uczucia	
6. Uczeń reaguje ustnie w prostych sytuacjach dnia codziennego:	

1) przedstawia siebie i członków swojej rodziny	
2) podaje swój wiek i miejsce zamieszkania	
3) podaje swoje upodobania	
4) mówi, co posiada i co potrafi robić	
5) prosi o informacje	
6) wyraża swoje emocje	
7) wyraża prośby i podziękowania.	
7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego w prostych sytuacjach życia codziennego:	
1) udziela podstawowych informacji na swój temat	
2) wyraża podziękowania.	
8. Uczeń przetwarza tekst:	
1) przekazuje ustnie informacje uzyskane z tekstu słuchanego lub czytanego	
2) zapisuje informacje uzyskane z tekstu słuchanego lub czytanego.	
9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, zapamiętywanie nowych wyrazów).	
10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.	
11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.	
12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznanne słowa i zwroty).	
13. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami)	

Matematyka

1. Liczby naturalne w dziesiętkowym układzie pozycyjnym. Uczeń:	
1) odczytuje i zapisuje liczby naturalne wielocyfrowe;	
2) interpretuje liczby naturalne na osi liczbowej;	
3) porównuje liczby naturalne;	
4) zaokrągla liczby naturalne;	
5) liczby w zakresie do 30 zapisane w systemie rzymskim przedstawia w systemie dziesiętkowym, a zapisane w systemie dziesiętkowym przedstawia w systemie rzymskim	
2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń:	
1) dodaje i odejmuje w pamięci liczby naturalne dwucyfrowe, liczby wielocyfrowe w przypadkach, takich jak np. $230 + 80$ lub $4600 - 1200$; liczbę jednocyfrową dodaje do dowolnej liczby naturalnej i odejmuje od dowolnej liczby naturalnej;	
2) dodaje i odejmuje liczby naturalne wielocyfrowe pisemnie, a także za pomocą kalkulatora;	
3) mnoży i dzieli liczbę naturalną przez liczbę naturalną jednocyfrową, dwucyfrową lub trzycyfrową pisemnie, w pamięci (w najprostszych przykładach) i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach);	
4) wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych;	

5) stosuje wygodne dla niego sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia;	
6) porównuje różnicowo i ilorazowo liczby naturalne;	
7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 2, 3, 5, 9, 10, 100;	
8) rozpoznaje liczbę złożoną, gdy jest ona jednocyfrowa lub dwucyfrowa, a także, gdy na istnienie dzielnika wskazuje poznana cecha podzielności;	
9) rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze;	
10) oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych;	
11) stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;	
12) szacuje wyniki działań.	
3. Liczby całkowite. Uczeń:	
1) podaje praktyczne przykłady stosowania liczb ujemnych;	
2) interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej;	
3) oblicza wartość bezwzględną;	
4) porównuje liczby całkowite;	
5) wykonuje proste rachunki pamięciowe na liczbach całkowitych.	
4. Ułamki zwykłe i dziesiętne. Uczeń:	
1) opisuje część danej całości za pomocą ułamka;	
2) przedstawia ułamek jako iloraz liczb naturalnych, a iloraz liczb naturalnych jako ułamek;	
3) skraca i rozszerza ułamki zwykłe;	
4) sprowadza ułamki zwykłe do wspólnego mianownika;	
5) przedstawia ułamki niewłaściwe w postaci liczby mieszanej i odwrotnie;	
6) zapisuje wyrażenia dwumianowane w postaci ułamka dziesiętnego i odwrotnie;	
7) zaznacza ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej oraz odczytuje ułamki zwykłe i dziesiętne zaznaczone na osi liczbowej;	
8) zapisuje ułamek dziesiętny skończony w postaci ułamka zwykłego;	
9) zamienia ułamki zwykłe o mianownikach będących dzielnikami liczb 10, 100, 1000 itd. na ułamki dziesiętne skończone dowolną metodą (przez rozszerzanie ułamków zwykłych, dzielenie licznika przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora);	
10) zapisuje ułamki zwykłe o mianownikach innych niż wymienione w pkt 9 w postaci rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego (z użyciem trzech kropek po ostatniej cyfrze), dzieląc licznik przez mianownik w pamięci, pisemnie lub za pomocą kalkulatora;	
11) zaokrągla ułamki dziesiętne;	
12) porównuje ułamki (zwykłe i dziesiętne).	
5. Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych. Uczeń:	
1) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jedno lub dwucyfrowych, a także liczby mieszane;	
2) dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach), pisemnie i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach);	
3) wykonuje nieskomplikowane rachunki, w których występują jednocześnie ułamki zwykłe	

i dziesiątne;	
4) porównuje różnicowo ułamki;	
5) oblicza ułamek danej liczby naturalnej;	
6) oblicza kwadraty i sześciiany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych;	
7) oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, stosując reguły dotyczące kolejności wykonywania działań;	
8) wykonuje działania na ułamkach dziesiętnych, używając własnych, poprawnych strategii lub z pomocą kalkulatora;	
9) szacuje wyniki działań.	
6. Elementy algebry. Uczeń:	
1) korzysta z nieskomplikowanych wzorów, w których występują oznaczenia literowe, zamienia wzór na formę słowną;	
2) stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi i zapisuje proste wyrażenie algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym;	
3) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą występującą po jednej stronie równania (poprzez zgadywanie, dopełnianie lub wykonanie działania odwrotnego).	
7. Proste i odcinki. Uczeń:	
1) rozpoznaje i nazywa figury: punkt, prosta, półprosta, odcinek;	
2) rozpoznaje odcinki i proste prostopadłe i równoległe;	
3) rysuje pary odcinków prostopadłych i równoległych;	
4) mierzy długość odcinka z dokładnością do 1 milimetra;	
5) wie, że aby znaleźć odległość punktu od prostej, należy znaleźć długość odpowiedniego odcinka prostopadłego.	
8. Kąty. Uczeń:	
1) wskazuje w kątach ramiona i wierzchołek;	
2) mierzy kąty mniejsze od 180 stopni z dokładnością do 1 stopnia;	
3) rysuje kąt o mierze mniejszej niż 180 stopni;	
4) rozpoznaje kąt prosty, ostry i rozwarty;	
5) porównuje kąty;	
6) rozpoznaje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe oraz korzysta z ich własności.	
9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń:	
1) rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne i rozwartokątne, równoboczne i równoramienne	
2) konstruuje trójkąt o trzech danych bokach; ustala możliwość zbudowania trójkąta (na podstawie nierówności trójkąta);	
3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta;	
4) rozpoznaje i nazywa kwadrat, prostokąt, romb, równoległobok, trapez;	
5) zna najważniejsze własności kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trapezu;	
6) wskazuje na rysunku, a także rysuje cięciwę, średnicę, promień koła i okręgu.	
10. Bryły. Uczeń:	
1) rozpoznaje graniastosłupy proste, ostrosłupy, walce, stożki i kule w sytuacjach praktycznych i wskazuje te bryły wśród innych modeli brył;	

2) wskazuje wśród graniastopułupów prostopadłociiany i sześciiany i uzasadnia swój wybór;	
3) rozpoznaje siatki graniastopułupów prostych i ostrospułupów;	
4) rysuje siatki prostopadłociianów.	
11. Obliczenia w geometrii. Uczeń:	
1) oblicza obwód wielokąta o danych długościach boków;	
2) oblicza pola: kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trójkąta, trapezu przedstawionych na rysunku (w tym na własnym rysunku pomocniczym) oraz w sytuacjach praktycznych;	
3) stosuje jednostki pola: m ² , cm ² , km ² , mm ² , dm ² , ar, hektar (bez zamiany jednostek w trakcie obliczeń);	
4) oblicza objętość i pole powierzchni prostopadłociianu przy danych długościach krawędzi;	
5) stosuje jednostki objętości i pojemności: litr, mililitr, dm ³ , m ³ , cm ³ , mm ³ ;	
6) oblicza miary kątów, stosując przy tym poznane własności kątów i wielokątów.	
12. Obliczenia praktyczne. Uczeń:	
1) interpretuje 100% danej wielkości jako całość, 50% – jako połowę, 25% – jako jedną czwartą, 10% – jako jedną dziesiątą, a 1% – jako setną część danej wielkości liczbowej;	
2) w przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 50%, 10%, 20%;	
3) wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach;	
4) wykonuje proste obliczenia kalendarzowe na dniach, tygodniach, miesiącach, latach	
5) odczytuje temperaturę (dodatnią i ujemną);	
6) zamienia i prawidłowo stosuje jednostki długości: metr, centymetr, decymetr, milimetr, kilometr;	
7) zamienia i prawidłowo stosuje jednostki masy: gram, kilogram, dekagram, tona;	
8) oblicza rzeczywistą długość odcinka, gdy dana jest jego długość w skali, oraz długość odcinka w skali, gdy dana jest jego rzeczywista długość;	
9) w sytuacji praktycznej oblicza: drogę przy danej prędkości i danym czasie, prędkość przy danej drodze i danym czasie, czas przy danej drodze i danej prędkości; stosuje jednostki prędkości: km/h, m/s.	
13. Elementy statystyki opisowej. Uczeń:	
1) gromadzi i porządkuje dane;	
2) odczytuje i interpretuje dane przedstawione w tekstach, tabelach, diagramach i na wykresach.	
14. Zadania tekstowe. Uczeń:	
1) czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe;	
2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania;	
2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania, w tym rysunek pomocniczy lub wygodne dla niego zapisanie informacji i danych z treści zadania;	
3) dostrzega zależności między podanymi informacjami;	
4) dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne, poprawne, wygodne dla niego strategie rozwiązania;	
5) do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznana wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody;	
6) weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania.	

Przyroda

<p>Uczeń: rozróżnia-przyroda nieożywiona, ożywiona. Człowiek jako część przyrody. Wytwory działalności człowieka.</p>	
<p>Prowadzi obserwacje i doświadczenia jako sposoby poznawania przyrody. Zna źródła wiedzy o przyrodzie</p>	
<p>Zna bezpieczne poznawanie przyrody za pomocą zmysłów. Przyrządy pomocne w poznawaniu przyrody. Zna budowę i zasadę działania mikroskopu optycznego.</p>	
<p>Wykonuje nietrwale preparaty mikroskopowe. Zna zasady prowadzenia obserwacji mikroskopowych.</p>	
<p>Podaje przykłady obiektów obserwacji. Planuje prowadzenie i dokumentowanie obserwacji. Zna rodzaje obserwacji.</p>	
<p>Podaje przykłady obiektów obserwacji. Zna zasady prowadzenia obserwacji, przykłady ich dokumentowania i prezentowania.</p>	
<p>Podaje przykłady doświadczeń przyrodniczych, zna sposoby ich prowadzenia i dokumentowania. Wie, czym jest próba kontrolna i próba badawcza. Zna różnice między spostrzeżeniami a wnioskami.</p>	
<p>Zna: czynniki wpływające na wyniki w nauce. Zasady uczenia się. Wie jak prawidłowo urządzić miejsce do nauki.</p>	
<p>Zna czynniki pozytywnie i negatywnie wpływające na samopoczucie ucznia. Podaje przykłady eliminowania czynników negatywnych.</p>	
<p>Podaje przykłady roślin i zwierząt hodowanych w pracowni przyrodniczej i podstawowe zasady opieki nad nimi. Zna obowiązki opiekuna szkolnych hodowli przyrodniczych.</p>	
<p>Zna: wymagania życiowe zwierząt domowych i podstawowe zasady opieki nad nimi. Zwierzęta niebezpieczne dla ludzi.</p>	
<p>Zna: organy rośliny nasiennej. Budowę zewnętrzną i rolę poszczególnych organów. Podaje przykłady organów przekształconych: kłącza, bulwy, ciernie.</p>	
<p>Zna: wymagania życiowe roślin doniczkowych i podstawowe zasady opieki nad nimi. Rośliny doniczkowe zawierające substancje trujące dla człowieka, zasady postępowania z nimi.</p>	
<p>Dokumentuje obserwacje przyrodnicze.</p>	
<p>Umie badać właściwości ciał stałych, cieczy i gazów. Omawia model drobinowy trzech stanów skupienia.</p>	
<p>Wie, na czym polega przewodnictwo cieplne ciał stałych. Potrafi wykorzystać różnice w przewodnictwie ciał stałych do budowy różnych przedmiotów. Zna zjawiska zachodzące podczas podgrzewania substancji. Podaje różnice między parowaniem a wrzeniem.</p>	
<p>Wie, czym jest mieszanina jednorodna. Co to jest substancja rozpuszczalna, a co rozpuszczalnik? Zna pojęcie roztworu nasyconego. Zjawisko dyfuzji. Czynniki wpływające na rozpuszczanie się substancji.</p>	
<p>Umie otrzymać roztwór nasycony soli kuchennej. Umie rozdzielić składniki roztworu soli kuchennej metodą krystalizacji i odparowania.</p>	
<p>Zna mieszaniny niejednorodne i ich sporządzanie. Umie rozdzielać mieszaniny niejednorodne metodą segregacji, sączenia, dekantacji.</p>	
<p>Wie, czym jest przemiana odwracalna topnienia i krzepnięcia. Oznaczanie temperatury topnienia lodu. Zna różnice między topnieniem i rozpuszczaniem.</p>	
<p>Zna: przemiany fazowe między poszczególnymi stanami skupienia substancji (parowanie, skraplanie). Czynniki wpływające na szybkość parowania cieczy.</p>	
<p>Zna: przemiany nieodwracalne produktów żywnościowych wywołane: obróbką termiczną (ścinanie białka, pieczenie), działalnością mikroorganizmów (kwaśnienie).</p>	

Inne przemiany nieodwracalne jak spalanie, korozja.	
Bada właściwości sprężyny. Przemiany odwracalne. Doświadczalne określa temperatury topnienia lodu. Sporządza mieszaniny dwu- i trzyskładnikowe. Wie, na czym polega rozdzielanie mieszaniny trzyskładnikowej.	
Prowadzi obserwacje widnokregu i zależność długości cienia od położenia Słońca na niebie.	
Zna cechy pogody w różnych porach roku i związane z nimi zmiany w przyrodzie.	
Wie, na czym polega rozszerzalność temperaturowa ciał. Zna pozytywne i negatywne skutki rozszerzalności temperaturowej ciał. Sposoby zabezpieczania się przed negatywnymi skutkami rozszerzalności temperaturowej ciał.	
Zna przemiany wody w przyrodzie. Wie, na czym polega parowanie i skraplanie a krążenie wody w przyrodzie.	
Zna: zmiany objętości wody i parafiny podczas krzepnięcia. Skutki zamarzania wody.	
Doświadczalnie wykazuje istnienie powietrza. Ciśnienie atmosferyczne. Zna właściwości ciepłego i zimnego powietrza. Wie, czym jest dyfuzja w gazach (w powietrzu).	
Zna doświadczenie dotyczące badania właściwości powietrza.	
Zna: podstawowe składniki pogody. Temperaturę i jej jednostka. Sposoby pomiaru temperatury powietrza. Znaczenie przewidywania pogody. Ciśnienie atmosferyczne i jego jednostka. Sposoby pomiaru ciśnienia atmosferycznego.	
Wie, na czym polega pomiar wilgotności powietrza. Jak wilgotność powietrza wpływa na pogodę każdego dnia. Zna pomiar kierunku i siły wiatru. Budowę prostego wiatromierza.	
Wie, czym jest mgła. Zna: mechanizm powstawania i rodzaje opadów atmosferycznych. Powstawanie i rodzaje osadów atmosferycznych.	
Wie, jak powstaje tęcza. Zna: barwy podstawowe i mieszanie barw. Różne kolory przedmiotów.	
Wie, jak powstają wyładowania elektryczne. Zna mechanizm powstawania błyskawic i grzmotów. Zna: prędkość dźwięku, a prędkość światła. Sposoby zabezpieczania się przed wyładowaniami atmosferycznymi.	
Rozumie czym jest prognoza pogody. Zna graficzne symbole pogody na mapie pogody. Zna sposoby przewidywania pogody. Czyta mapy przedstawiające pogodę w różnych porach roku.	
Bada zjawiska pogodowe. Samodzielnie prowadzi obserwacje meteorologiczne. Obserwacje i pomiary składników pogody.	
Umie samodzielnie prowadzić obserwacje meteorologiczne.	
Zna najbardziej przydatne i proste sposoby wyznaczania kierunków geograficznych w terenie.	
Poznaje pojęcie plan i skala oraz ich zastosowania. Umie pomierzyć odległości taśmą mierniczą.	
Zna elementy mapy, znaki topograficzne, skale map topograficznych.	
Podaje dokładny opis różnych sposobów wyznaczania kierunków oraz orientowania mapy topograficznej.	
Zna formy wklęsłe i wypukłe, rodzaje ukształtowania terenu.	
Potrafi przygotować wycieczki, umie wykorzystać mapę topograficzną. Potrafi obliczać rzeczywistą odległość przy zastosowaniu podziałki liniowej.	
Prowadzi pomiary np. taśmą mierniczą, szacuje odległości i wysokości w terenie.	
Zna: podział wód powierzchniowych. Wpływ różnych czynników na wody powierzchniowe.	
Umie opisać rzekę od źródeł do ujścia. Zna: pojęcia związane z rzeką. Wykorzystanie rzek do celów	

gospodarczych.	
Prowadzi proste obserwacje i pomiary rzeki: obserwacja nurtu, kierunku płynięcia wody, koryta, brzegów i doliny rzeki.	
Zna: różnice w budowie drzewa, krzewu i rośliny zielnej. Pospolite drzewa, krzewy, rośliny zielne rosnące w Polsce. Pospolite ptaki, ssaki, owady występujące w Polsce.	
Zna: rodzaje lasów. Znaczenie lasu dla człowieka. Zasady zachowania się w lesie.	
Zna: warstwy lasu i charakterystyczne dla nich rośliny. Nasłonecznienie, siła wiatru i wilgotność poszczególnych warstw lasu.	
Rozróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, zna różnice w sposobie ich odżywiania się. Zależności pokarmowe w lesie.	
Zna zasady obowiązujące podczas zbierania grzybów. Cechy odróżniające grzyby jadalne i trujące dla człowieka na przykładzie pieczarki i muchomora	
Charakteryzuje łąki. Rośliny łąk. Rośliny jednoroczne i byliny. Trawy i turzyce. Zwierzęta łąk.	
Zna wykorzystanie łąk przez człowieka. Zna skutki wypalania traw.	
Zna prace polowe. Rośliny zbożowe i ich wykorzystanie. Zboża jare i ozime.	
Rozróżnia rośliny okopowe, oleiste, warzywne i przyprawowe. Podaje przykłady wykorzystania w gospodarstwie domowym i w przemyśle.	
Rozpoznaje pospolite rośliny łąkowe. Zna podstawowe zasady zachowania się w terenie.	
Zna: drzewa i krzewy owocowe rosnące w sadach. Proces zapylenia, powstawanie owoców. Zwierzęta pomagające ludziom w ochronie drzew i krzewów przed szkodnikami.	
Zna pospolite rośliny towarzyszące człowiekowi. Rośliny zawierające substancje lecznicze. Rośliny zawierające substancje trujące dla człowieka.	
Wie, jakie są formy ochrony przyrody – parki narodowe, rezerваты przyrody i pomniki przyrody. Zna możliwości ochrony przyrody – propozycje dla uczniów.	
Zna źródła i skutki zanieczyszczenia środowiska. Śmieci jako źródło zagrożenia dla środowiska.	
Prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze. Zna substancje korzystnie i niekorzystnie wpływające na rośliny.	
Prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze. Zna znaczenie próby kontrolnej i próby badawczej. Wie, czym jest hipoteza badawcza. Zna wpływ różnych substancji na rozwój rośliny.	
Rozróżnia rolnictwo intensywne i ekologiczne. Zna zasady rolnictwa ekologicznego. Rolnictwo ekologiczne szansą dla polskich gospodarstw rolnych.	
Umie zaplanować budżet domowy. Zna podział wydatków ponoszonych przez członków rodziny na poszczególne grupy. Co składa się na czynsz? W jaki sposób możemy zmniejszyć wydatki z budżetu domowego? Możliwości oszczędzania energii elektrycznej i wody.	
Wie, jakie jest pochodzenie zanieczyszczeń. Zna sposoby ograniczania zanieczyszczeń: segregacja, biodegradacja, recykling.	
Umie segregować śmieci.	
Zna działania sprzyjające środowisku przyrodniczemu.	
Umie prowadzić zakupy w odniesieniu do ochrony środowiska. Oszczędzać wodę, papier i energię. Zna zasady zdrowego życia.	

Muzyka

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Uczeń:

1) stosuje podstawowe pojęcia muzyczne (melodia,

<p>akompaniament, rytm, dźwięk, akord, gama, tempo);</p> <p>2) wykorzystuje w śpiewie oraz w grze na instrumentach znajomość pojęć i terminów muzycznych określających podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, harmonię, agogikę, dynamikę, artykulację);</p> <p>3) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej (nazwy siedmiu dźwięków gamy oraz ich położenie na pięciolinii, klucz wiolinowy, znaki graficzne pięciu wartości rytmicznych nut i pauz, podstawowe oznaczenia metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne);</p> <p>4) poprawnie używa nazw podstawowych instrumentów muzycznych, głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) i zespołów wykonawczych (np. chór, orkiestra);</p> <p>5) określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych (poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka);</p> <p>6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki i potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla baroku, klasycyzmu, romantyzmu i muzyki XX w.;</p> <p>7) korzysta z multimedialnych źródeł muzyki i informacji o muzyce.</p>	
<p>2. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń:</p> <p>1) poprawnie śpiewa z pamięci polski hymn narodowy oraz hymn Unii Europejskiej;</p> <p>2) śpiewa ze słuchu (powtarza wzór lub powtarza i wykonuje z pamięci) lub z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z towarzyszeniem instrumentu) piosenki z repertuaru dziecięcego i popularnego, wybrane pieśni patriotyczne, kanony (minimum 10 różnorodnych utworów wokalnych w roku szkolnym);</p> <p>3) śpiewa, dbając o higienę głosu (stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i emisyjne);</p> <p>4) gra na instrumentach ze słuchu i z wykorzystaniem nut (solo i w zespole) melodie, schematy rytmiczne, proste utwory i akompaniamenty (uczeń gra na jednym lub kilku instrumentach, do wyboru: dowolny instrument klasyczny lub elektroniczny, np. flet prosty, instrument klawiszowy, dzwonki, instrumentarium perkusyjne Orfa);</p> <p>5) odtwarza ruchem i gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne, wykonuje kroki, figury i układy taneczne poloneza i krakowiaka, tańców ludowych (szczególnie własnego regionu) oraz podstawowe kroki wybranych tańców towarzyskich;</p> <p>6) tworzy proste struktury rytmiczne, sygnały dźwiękowe, swobodne akompaniamenty, prosty dwugłos (burdon, nagłos), ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów (samodzielnie i pod kierunkiem nauczyciela);</p> <p>7) tworzy improwizacje ruchowe do muzyki;</p> <p>8) tworzy według ustalonych zasad improwizacje wokalne i instrumentalne (ćwiczenie wykonuje samodzielnie i pod kierunkiem nauczyciela z wykorzystaniem instrumentów wskazanych w pkt. 4 lub wykonanych przez uczniów);</p> <p>9) tworzy wypowiedzi o muzyce za pomocą środków pozamuzycznych – odzwierciedla graficznie cechy muzyki i form muzycznych, rysuje, maluje i układa teksty do muzyki, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.</p>	
<p>3. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>1) świadomie odbiera muzykę – słucha (słuchanie analityczne, ukierunkowane przez nauczyciela na wybrane cechy utworu) wybranych dzieł literatury muzycznej (w całości lub fragmentów) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do XX w.) oraz dla muzyki jazzowej i rozrywkowej, słucha polskich pieśni patriotycznych oraz utworów ludowych w postaci oryginalnej i stylizowanej;</p> <p>2) rozpoznaje cechy i budowę utworu muzycznego –</p>	

określa nastrój, tempo, dynamikę, fakturę jednogłosową i wielogłosową, rozróżnia podstawowe formy muzyczne (A, AB, ABA, rondo, wariacje);	
3) rozróżnia podstawowe głosy ludzkie (sopran, alt, tenor, bas), rodzaje zespołu wykonawczego (soliści, orkiestra symfoniczna, różne typy chórów i zespołów), określa grupy instrumentów (strunowe – smyczkowe, szarpane, uderzane; dęte drewniane i blaszane; perkusyjne) i główne instrumenty z tych grup;	
4) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych (poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka);	
5) charakteryzuje wybrane utwory muzyczne wysłuchane i omówione na zajęciach oraz inne, określając cechy muzyki, które decydują o charakterze utworu;	
6) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów – J. S. Bach, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, S. Moniuszko, W. Lutosławski;	
7) interpretuje (gra i śpiewa) utwory zgodnie ze wskazówkami wykonawczymi umieszczonymi w nutach oraz własnym odczuwaniem muzyki.	

Plastyka

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Uczeń:	
1) określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w swoim środowisku lokalnym i regionalnym, a także uczestniczy w życiu kulturalnym tego środowiska (zna placówki kultury działające na jego rzecz);	
2) korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej (zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora).	
2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę. Uczeń:	
1) podejmuje działalność twórczą, posługuje się podstawowymi środkami wyrazu plastycznego i innych dziedzin sztuki (fotografia, film) w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki);	
2) realizuje projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu wizerunku i otoczenia człowieka oraz upowszechnianiu kultury w społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory multimedialne).	
3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki. Uczeń:	
1) rozróżnia określone dyscypliny w takich dziedzinach jak: architektura, sztuki plastyczne oraz w innych dziedzinach sztuki (fotografia, film) i przekazach medialnych (telewizja, Internet);	
2) rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury oraz opisuje ich funkcje i cechy charakterystyczne na tle epoki (posługując się podstawowymi terminami i pojęciami właściwymi dla tych dziedzin sztuki).	

Zajęcia techniczne

1. Opisywanie techniki w bliższym i dalszym otoczeniu. Uczeń:	
1) opisuje urządzenia techniczne ze swojego otoczenia, wyróżnia ich funkcje	
2) podaje zalety i wady stosowanych rozwiązań materiałowych i konstrukcyjnych.	
2. Opracowywanie koncepcji rozwiązań problemów technicznych. Uczeń:	
1) rozpoznaje materiały konstrukcyjne: papier, materiały drzewne, metale, tworzywa sztuczne; bada i porównuje podstawowe ich właściwości: twardość	

i wytrzymałość; określa możliwości wykorzystania różnych materiałów w technice w zależności od właściwości	
2) zapisuje rozwiązania techniczne w formie graficznej, wykonuje odręczne szkice techniczne i proste rysunki rzutowe (prostokątne i aksonometryczne), analizuje rysunki techniczne stosowane w katalogach i instrukcjach obsługi;	
3) konstruuje modele urządzeń technicznych, posługując się gotowymi zestawami do montażu elektronicznego i mechanicznego.	
3. Planowanie i realizacja praktycznych działań technicznych. Uczeń:	
1) wypisuje kolejność działań (operacji technologicznych); szacuje czas ich trwania; organizuje miejsce pracy;	
2) posługuje się podstawowymi narzędziami stosowanymi do obróbki ręcznej (piłowania, cięcia, szlifowania, wiercenia) różnych materiałów i montażu.	
4. Sprawne i bezpieczne posługiwanie się sprzętem technicznym. Uczeń:	
1) potrafi obsługiwać i regulować urządzenia techniczne znajdujące się w domu, szkole i przestrzeni publicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa; czyta ze zrozumieniem instrukcje obsługi urządzeń;	
2) bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta.	
5. Wskazywanie rozwiązań problemów rozwoju środowiska technicznego. Uczeń:	
1) opisuje zasady segregowania i możliwości przetwarzania odpadów z różnych materiałów: papieru, drewna, tworzyw sztucznych, metali i szkła;	
2) opracowuje projekty racjonalnego gospodarowania surowcami wtórnymi w najbliższym środowisku: w domu, na osiedlu, w miejscowości.	
Zajęcia komputerowe	
1. Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem. Uczeń:	
1) komunikuje się z komputerem za pomocą ikon, przycisków, menu i okien dialogowych;	
2) odczytuje i prawidłowo interpretuje znaczenie komunikatów wysyłanych przez programy;	
3) prawidłowo zapisuje i przechowuje wyniki swojej pracy w komputerze i na nośnikach elektronicznych, a następnie korzysta z nich;	
4) korzysta z pomocy dostępnej w programach;	
5) posługuje się podstawowym słownictwem informatycznym;	
6) przestrzega podstawowych zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze, wyjaśnia zagrożenia wynikające z niewłaściwego korzystania z komputera.	
2. Komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych. Uczeń:	
1) komunikuje się za pomocą poczty elektronicznej, stosując podstawowe zasady netykiety;	
2) korzysta z poczty elektronicznej przy realizacji projektów (klasowych, szkolnych lub międzyszkolnych) z różnych dziedzin, np. związanych z ekologią, środowiskiem geograficznym, historią lub zagadnieniami dotyczącymi spraw lokalnych.	
3. Wyszukiwanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł. Uczeń:	
1) wyszukuje informacje w różnych źródłach elektronicznych (słowniki, encyklopedie, zbiory biblioteczne, dokumentacje techniczne i zasoby Internetu);	
2) selekcjonuje, porządkuje i gromadzi znalezione informacje;	
3) wykorzystuje, stosownie do potrzeb, informacje w różnych formatach;	

4) opisuje cechy różnych postaci informacji: tekstowej, graficznej, dźwiękowej, audiowizualnej, multimedialnej.	
4. Opracowywanie za pomocą komputera rysunków, motywów, tekstów, animacji, prezentacji multimedialnych i danych liczbowych. Uczeń:	
1) tworzy rysunki i motywy przy użyciu edytora grafiki (posługuje się kształtami, barwami, przekształcaniem obrazu, fragmentami innych obrazów);	
2) opracowuje i redaguje teksty (listy, ogłoszenia, zaproszenia, ulotki, wypracowania), stosując podstawowe możliwości edytora tekstu w zakresie formatowania akapitu i strony, łączy grafikę z tekstem;	
3) wykonuje w arkuszu kalkulacyjnym proste obliczenia, przedstawia je graficznie i interpretuje	
4) przygotowuje proste animacje i prezentacje multimedialne.	
5. Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji z wykorzystaniem komputera. Uczeń:	
1) za pomocą ciągu poleceń tworzy proste motywy lub steruje obiektem na ekranie;	
2) uczestniczy w pracy zespołowej, porozumiewa się z innymi osobami podczas realizacji wspólnego projektu, podejmuje decyzje w zakresie swoich zadań i uprawnień.	
6. Wykorzystywanie komputera oraz programów i gier edukacyjnych do poszerzania wiedzy z różnych dziedzin. Uczeń:	
1) korzysta z komputera, jego oprogramowania i zasobów elektronicznych (lokalnych i w sieci) do wspomaganie i wzbogacania realizacji zagadnień z wybranych przedmiotów;	
2) korzysta z zasobów (słowników, encyklopedii, sieci Internet) i programów multimedialnych (w tym programów edukacyjnych) z różnych przedmiotów i dziedzin wiedzy.	
7. Wykorzystywanie komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych do rozwijania swoich zainteresowań, zastosowanie komputera w życiu codziennym, opisywanie zagrożeń i ograniczeń związanych z korzystaniem z komputera i Internetu. Uczeń:	
1) opisuje przykłady wykorzystania komputera i sieci Internet w życiu codziennym;	
2) szanuje prywatność i pracę innych osób;	
3) przestrzega zasad etycznych i prawnych związanych z korzystaniem z komputera i Internetu, ocenia możliwe zagrożenia	
Wychowanie fizyczne	
Diagnoza sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego. Uczeń:	
1) wykonuje bez zatrzymania marszowo-biegowy test Coopera;	
2) wykonuje próby sprawnościowe pozwalające ocenić wytrzymałość tlenową, siłę mięśni posturalnych i gibkość dolnego odcinka kręgosłupa oraz z pomocą nauczyciela interpretuje uzyskane wyniki;	
3) dokonuje pomiarów wysokości i masy ciała oraz z pomocą nauczyciela interpretuje ich wyniki;	
4) ocenia własną postawę ciała	
Sporty całego życia i wypoczynek. Uczeń:	
1) organizuje w gronie rówieśników zabawę, grę ruchową, rekreacyjną, stosując przepisy w formie uproszczonej;	
2) stosuje w grze: kozłowanie piłki w biegu ze zmianą kierunku ruchu, prowadzenie piłki w biegu ze zmianą kierunku ruchu, podanie piłki oburącz i jednorącz,	

rzut piłki do kosza, rzut i strzał piłki do bramki, odbicie piłki oburącz sposobem górnym;	
3) omawia zasady aktywnego wypoczynku.	
Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista. Uczeń:	
1) omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia;	
2) korzysta bezpiecznie ze sprzętu i urządzeń sportowych;	
3) stosuje zasady samoasekuracji;	
4) omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach;	
5) omawia sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem;	
6) dobiera strój i obuwie sportowe do ćwiczeń w zależności od miejsca zajęć oraz warunków atmosferycznych.	
Sport. Uczeń:	
1) wyjaśnia, dlaczego należy przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji sportowej;	
2) uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego, podziękowania za wspólną grę;	
3) wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania.	
Religia	
ROZWIJANIE POZNANIA WIARY-uczeń: wyjaśnia w jakim celu powstała Biblia, zna podział Pisma św. , potrafi odszukać dowolny tekst stosując sigła biblijne, rozpoznaje miejsca i znaki związane z Bogiem, zna historię Narodu Wybranego, rozumie na czym polega współdziałanie z Bogiem, wymienia miejsca i wydarzenia związane z objawieniem się Boga, rozwija postawę wierności Bogu-korzysta z biblijnych wzorców wiary we własnym życiu .	
WYCHOWANIE LITURGICZNE-uczeń: zna symbole poszczególnych okresów Roku Liturgicznego, rozpoznaje znaki sakramentalne, wie czym jest sakrament pokuty i Eucharystii, wymienia podstawowe treści Adwentu i Wielkiego Postu, tłumaczy znaczenie krzyża i Ostatniej Wieczerzy, oddaje cześć Jezusowi podczas Eucharystii, jest świadomy własnego powołania do świętości	
FORMACJA MORALNA-uczeń: podejmuje odpowiedzialność za kształtowanie swojego sumienia, potrafi rozpoznać wartość prawdziwego szczęścia i przyjaźni, okazuje szacunek Bogu, sobie i ludziom, dotrzymuje obietnic i ufa Bogu na wzór Maryi, zna przykazanie Miłości i Dekalog, jest świadomy swojej grzeszności i unika okazji do grzechu, wylicza skutki grzechu, podejmuje praktykę czynów pokutnych, wyjaśnia do czego wzywa nas Bóg w przykazaniach, stara się być odpowiedzialny za świat.	
NAUCZANIE MODLITWY-uczeń: zna biblijne przykłady ludzi modlitwy, podaje różne rodzaje modlitw, wyjaśnia sposoby wyrażania wdzięczności Bogu w ST- zna podział psalmów, modli się na Różańcu, rozumie znaczenie modlitwy w życiu chrześcijanina.	
WYCHOWANIE DO ŻYCIA WE WSPÓLNOCIE-uczeń:	

<p>wie co to jest wspólnota i zna uwarunkowania wspólnoty, wyjaśnia kiedy tworzy się wspólnota eucharystyczna, zabiega o szczególną wspólnotę z Bogiem i ludźmi, reaguje na niewłaściwe zachowania.</p>	
<p>WPROWADZENIE DO MISJI-uczeń: zna biblijne przykłady odpowiedzi na Boże wezwanie, wie, że Jezus jest najdoskonalszym znakiem obecności i troski Boga o los człowieka, wyjaśnia ,w jaki sposób może być dla innych świadkiem wiary, wyznaje wiarę w Jezusa-Mesjasza, wymienia współpracowników Chrystusa.</p>	

Załącznik 2 – Wzór oświadczenia nauczyciela o stopniu realizacji podstawy programowej

Oświadczenie nauczyciela o realizacji podstawy programowej

Imię i nazwisko nauczyciela

.....

.

Etap edukacji- wychowanie przedszkolne

Oświadczam, że w pełni zrealizowałem/am podstawę programową, określoną Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17) , w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym

.....

.....

podpis nauczyciela

Oświadczam, że nie zrealizowałem/am w pełni podstawy programowej, określonej Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4,

poz. 17) , w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym .....

Przyczyna: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Uzgodnienia: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Łęknica, dn. .... r.

.....
podpis nauczyciela

.....
podpis dyrektora

Oświadczenie nauczyciela o realizacji podstawy programowej

Imię i nazwisko nauczyciela

.....

.

Etap edukacji- edukacja wczesnoszkolna

Oświadczam, że w pełni zrealizowałem/am podstawę programową, określoną Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17) , w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym .....

.....

podpis nauczyciela

Oświadczam, że nie zrealizowałem/am w pełni podstawy programowej, określonej Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17) , w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym .....

Przyczyna: _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Uzgodnienia: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Łęknica, dn. .... r.

.....
podpis nauczyciela

.....
podpis dyrektora

Oświadczenie nauczyciela o realizacji podstawy programowej

Imię i nazwisko nauczyciela

.....
.....

Przedmiot .....

Klasa .....

Oświadczam, że w pełni zrealizowałem/am podstawę programową, określoną Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.)¹, w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym .....

.....
podpis nauczyciela

Oświadczam, że nie zrealizowałem/am w pełni podstawy programowej, określonej Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 51,

poz. 458, z późn. zm.)¹, w zakresie przyjętym do realizacji w roku szkolnym .....

Przyczyna: _____

_____
_____
_____
_____
_____

Uzgodnienia: _____

_____
_____
_____
_____
_____

Łęknica, dn. .... r.

.....
..... podpis
nauczyciela

.....
podpis dyrektora

